

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókkiadóhivatalok: **Zomborban:** Gombos E. Berta dohánytözsdejében. **Ujvidéken:** Schaffer Péter könyvkereskedésében. **Szabadkán:** Braun Adolf nyomdájában. **Bácsalmáson:** Rosenberg A. cégnél.

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Fából vaskarika.

Irtá: Latinovits Pál.

Az egész ország gazdaközönsége nagy örömmel vette tudomásul a honvédelmi miniszter ama rendeletét, hogy az aratás és cséplés idejére a ténylegesen szolgáló katonák egy része szabadságoltatott. Öröme azonban keserű csalódássá vált, s sok szegény családapa keservesen adta meg eme miniszteri rendeletnek az árát, mert a lovazredeinél a huszárok szabadságoltatván, a sok gyermekkel megáldott családapákból álló szegény tartalékosok hivattak be fegyvergyakorlatra július 1-től 28-ig való fegyvergyakorlatra, illetve loápolásra, miután a ténylegesen szolgáló huszárokat szabadságolták, s így nem volt loápoló. A lovak pedig, mivel hogy az államnak darabonként 700 koronába kerülnek, nem maradhatnak ápoló nélkül, mert ugylátszik fönt az a jelszó, hogy a ló sok pénzbe kerül, ember pedig terem mint a subagallér. Hát szép a humanizmusnak katonai szempontból való megnyilatkozása, csak hogy nem a huszadik század emberbaráti szelleméhez való. Mert ha a sok szegény családapa gyermekeinek a téli kenyert most be nem szerezheti, ki fog nekik akkor enni anni? Bizonyára nem a honvédelmi miniszterium. Ha hozzá folyamodnának, azt mondaná »elmehettek oda, ahol a part szakad!« — De kérdem, mire való volt ez az egyik szabadságolási komédia? Az eredmény az, hogy Bácskában és másutt sok száz ember maradt télen kenyér nélkül. Mert annak a tényleges állományu huszárnak — miután télen köttetnek az aratási szerződések — amugy sem volt valami nagy szerepe az aratási munkáknál; legfeljebb vasárnaponként berugott és duhajkodott a korcsmában. De a szegény

behívott rezervista huszár családja, minthogy a családfeje bevonult s így mitsem keresett, éhezni fog a télen. Hát ez a szépnek látszó mindnyájunk által nagy örömmel fogadott rendelet nem egyéb, mint fából vaskarika vagyis szemfényvesztés. A tényleges állományu huszár mitsem lendít az aratáson, de a szegény tartalékos családjával tönkre van téve.

Hasonló ez az eljárás a boldog emlékü k. k. Hofkriegsrat ama eljárásához, hogy midőn a zentai csata után a győzelmes Eugen herceget haditörvényszék elé akarta állítani mert a törökkel megütközni és azt legyőzni merte, a nélkül hogy a hatalmas Hofkriegsrat erre engedelmet adott volna. Ugylátszik, hogy ez a szellem még mindég kísértétként vonul végig a katonai hatóság intézkedéseiben.

A szegény munkásokra az idén még inkább keservesen hat ez a furcsa krudélis intézkedés, mert a gyenge termés után vajmi kevés kilátásuk van arra, hogy a munkások a gazdaságban az őszi időben mint napszamosok nyerjenek alkalmazást. De kérdem: jövőre is így lesz ez? Ha igen, akkor sok szegény ember nevében arra kérem a t. honvédelmi miniszter urat, vonja vissza szabadságolási rendeletét, mert nem ér az így egy hajító fát sem, s több kárt okoz mint hasznot. Nagyon drága óra ez azon pillanatnyi öröme, aminek a honvédelmi miniszter ur bennünket részesített.

Zmejánovitsot megválasztották — de Bogdánovits lesz a pátriárcha.

A függetlenségi és 48-as párt »hű szövetségese«, a szerb radikálisok szombaton valamennyi szavazatukkal patriarchává

választották Zmejánovits Gábor verseci püspököt, a nyughatlan vérű, magyargyalázó archimándrita: néhai Radich Emilian politikai fegyvertársát.

A radikálisok ezzel is ékes bizonyítékát adták, hogy a függetlenségi párt nemzeti törekvéseit — amiről oly sokat és oly fennesen beszélnek — mennyire át tudják érezni. Olyan papot ültetnének a főpapi székbe, aki hitszónoklataiban és a »Zasztává«-nak sugalmazott cikkeiben annyiszor éreztette magyargyűlöletét. Arra a férfura öltének a pátriárcha biborpalástját, aki a magyarok nagyjait piszkolta, gyalázta — s aki annyi fáradságot se vett magának, hogy Magyarország államnyelvét, melyet az Olaszországból bevándorlott kucséber is igyekszik elsajátítani, megtanulja. Olyan papba helyezik bizalmukat, aki főlebbvalóját sárral dobálja, denuncijálja.

Nohát, tisztelt radikális urak, hiába ugrolnak jobbra-balra, hiába szaladgálnak Pontiusától Pilátusig, — önök megrekedtek a közneveltség mocsarában s abban megfuladtak erőszakos, áldatlan törekvésökkel. Zmejánovitsot megválasztották, de azért Bogdánovits Lucian lesz a pátriárcha, mert így kívánja ezt a becsület és a magyar hazafiság.

A pátriárcha-választásról a következőket írja a Budapesti hírlap, mely ezt az információját — a jelekből ítélve — gróf Apponyitól szerezte: »Ismeretes dolog, hogy a radikális párt, mely állandó összeköttetésben volt Zmejánovits püspökkel, sok szolgálatot tett a függetlenségi pártnak.

A függetlenségi párt honorálni is kívánta a szerbség érdemeit és ragaszkodását. Többször tanácskozás is volt e tekintetben a kormány, a függetlenségi párt több előkelő tagja és a radikális szerb csoport között és e tanácskozás során a radikálisok többrendbeli kívánságot terjesztettek elő. Nevezetesebb követelményeik voltak: a kolostori javak kezelése, a kolostori nyomda át

Az élettudomány.

A »Bácsmegeye« számára irta:

dr. Benedek István.

Ime a tudományok tudománya, melyre az embernek minden egyéb fölött szüksége van, hogy élete ne lenne oly gyakran teher, hogy számtalan keserűségeitől menten — eredményes cselekvés közt és boldogan élhetné át napjait.

Az embert magas fejlődésre fogékony tulajdonai egy ismeretlen tökély felé haladni készítenek; ámde haladásunknak épen a legkitünőbb térein, művelődésünk gyümölcsseivel, számunkra a testi és lelki gyarlóság is együtt terem: létünkkel öröklött vágya a gyönyörnek oly élvekre csábít egyre, melyekért szenvedésekkel bűnhődünk; s a cselekvésre teremt erő legtöbbször semmisségen porlik szét, úgy, hogy az emberek legtöbbször földi pályájuk bevégeztével nem jut egyéb sírfelirat, mint »született« és »meghalt«. Végre minden ember — kebelében hordja az ösztönt a boldogságra, anélkül, hogy azt tán valaki is elérné! sőt a boldogtalanok nagy seregét ismerteti velünk életünk minden napja.

Ilyen szomorú képe van többé-kevésbé ezen zürzavaros és céljától elütött életünknek; ezen életnek, melynek előkészítésére számtalan tudományt, talán mindent tanulunk, az egyet kivéve, mely minket sikeres és boldog életre tanítana: melybe belelépünk, anélkül, hogy tekerényes utjait ismernők: és melynek szinpadára

a viszonyok s események minket, néha idő előtt fölléptetnek anélkül, hogy szerepünket legkevésbé tanultuk volna. Az élet az egyetlen mesterség, melyet csupán cselekvés és működés közben tanulunk, amidőn már csinait tudunk kellene: csoda-e hát, ha az egész életünk, vagy legalább első fele, a java nem egyéb, mint csalódások és tévedések hosszú sorozata? Vagy tán az élet könnyű mesterség s a siker és jólét magától jó?

Hogy a sikeres élet polgárosultságunk ezen előhaladt korában föllötte nehéz dolog, bizonyítja éppen annak ritkasága. Az egyik szerez magának tudományt egészsége és fele élete árán; a másik szerez vagyont és erkölcsi jólétét veti oda cserébe: némelyek fényt üznek s azzal jutnak inségre, mások ismét hiúságnak vetik oda vagyonukat s néha életüket; számtalanok szolgálót öltének magukra kényelemért; a legtöbb ember pedig nem jut semmire, képzelt boldogságot hajhászva úgy tékozolja el életét: s csak itt-ott gyér kivételkép jegyzi egyik vagy másik szerencsésebb halandónak nevét a történet, kinek ritka tapintattal sikerült lelkét magasabbra fejleszteni, s nagyobb tettekre fordítani oly módon, hogy az életnek elkerülhető veszélyeibe el nem merült légyen.

Ezen szomorú tapasztalást különösen nemzetünk volt gyakran kénytelen tenni, mert föllötte nagy azon jelesbjeink száma, kik erős lelkiülettel a dicsőség templomát neveiknek fel bírták nyitni, de a természet rendelte élet törvényeinek eleget tenni nem tudván, kora haláluk által a nemzetet az oly igen szükséges viadoraitól megfosztották.

Mellözve a társadalmi és erkölcsi élet tévedéseit, valamint nem szándékunk azon hasznos tulajdonok értékét mérlegelni, melyek a polgári életnek alapjául szolgálnak, ámbár az embernek mindazon jó vagy rossz minőségei, melyek lépteit az élet utjain irányozzák, nagy részben életének egészségének hosszu vagy rövid, ép vagy megtört folyamát is határozzák: mindazáltal a testi és lelki erőt, valamint az egészség kiválóbb fokát tartván a sikeres élet és a boldogság főtenyezőjének, szándékunk kimutatni azon tudományalap vonalait, mely az embert ezen javak megszerzésére tanítja.

Hogy az ember mind a magán, mind a nyilvános életet érdeklő kötelmeit és hivatását csak úgy teljesítheti, ha testi és lelki erejének és ügyességének teljes birtokában van, kiki könnyen beláthatja. Ha azt, aki egy ország vagy nemzetnek élén áll, testi törekenység bántja, kétségtelenül ezen ország ügyei fogyatkozást szenvednek: ha testi épség csorbultával a jeles hadvezér hivatására képtelenné válik, a védelmezett ügy bajnoka dőltevel, szintén hanyatlásnak indul; valamint a zajtalan magánélet ölében az egészség csorbultával nemcsak a naponta megkeresendő kenyér fog hiányzani, hanem az élet terheit is az egészség könnyebben tűrhethvén, a beteges pedig azt el nem bírván, magának és másoknak terhére válik.

Ezen okoknál fogva az államkormányzatban ép úgy, mint az államgazdaságban nagyon fontos az embernek egészsége, azért tehát fontos azon tudomány is, mely azt megtartani és szí-

adása, a szerb iskoláknak kongresszusi felügyelete és végül, hogy a kongresszus titkárja legyen a patriárka titkárja, nem pedig megfordítva, mint ahogy eddig történt. Voltak egyéb kívánásai is és a kormány végül megígérte az itt lesorolt kívánások teljesítését azzal a kikötéssel, hogy a radikális párt olyan egyházfőt választ meg patriárkának, aki bírja a kormány és minden illetékes tényező bizalmát, Zmejánovits pedig, aki az elhalt Brankovics patriárka ellen indított küzdelemben igen nevezetes szerepet játszott, mondjon le a jelölésről. Ennek a kötésnek híven megfelelt a kormány, mert hogy a további jó viszonyt a szerbség és a magyarság között megerősítse, a radikális párt két legfontosabb kívánását teljesítette. A radikálisok azonban zsebre vágják a gazdag jutalmat a multban való támogatásukért, azután kijátszották a kötést és megválasztották patriárkává Zmejánovitsot. Azt hirdették egyszerre, hogy Bogdánovits a kormány jelöltje és ezért nem szavazhatnak rá. Holott a kormányban egyáltalában nem volt hivatalos jelöltje, ellenben igenis demonstrálta Bogdánovitshoz való bizalmát azzal, hogy adminisztrátorra nevezte ki, a király pedig a titkos tanácsosi ranggal tüntette ki. Tette ezt a kormány abból az ismert okból is, mert Bogdánovits Lucián ma az egyetlen szerb püspök, aki magyarul tud. A patriárkai állás közjogi méltóság és a kormány nem érintkezhetik olyan patriárkával, akivel magyar nyelven nem tárgyalhat.

A radikális párt tehát kétszínű játékot üzött. Mutatja ezt nemcsak az a körülmény, amelyre már előbb hivatkoztunk, hogy ugyanis szolgálataiért előbb fölvetta a jutalmat, de saját ígértét be nem váltotta, hanem abbeli eljárása is, hogy a karlócai választás előtt az utolsó napig jelölőgyűlést nem tartott, amivel azt a látszatot keltette, mintha beváltani készülne a kötést és Bogdánovits mellett foglalt volna már előbb végleges állást. Teljesen bizonyos, hogy a radikális párt titkos kezektől intést kapott, tartson ki Zmejánovits mellett. Talán azt hitették el vele, hogy Kossuth Ferenc, mint a függetlenségi párt elnöke, velük tart. De ebben a föltevésükben csalódnak fognak. A kormány, a mi értesülésünk szerint, ebben a kérdésben is teljesen szolidáris.

Es hogy mennyire érezte a radikális párt a maga eljárásának a kétszínűségét, megbizonyította azzal is, hogy úgy tett, mint a csíny követett gyermek és a kormányhoz szaladt deputációval, jóvá tenni az elkövetett hibát. Azt hisszük, hogy célt nem ért; Zmejánovitsot a király nem fogja megerősíteni állásában és arra a bántalomra, amelyet a radikális párt a magyarság és az államhatóság képviselői ellen elkövetett, méltó és megfélepe választ fog kapni, talán már a jövő szombatban.

Alföldy Gedeon.

A bácsmezei közéletnek egyik kimagasló alakja, dr. *Alföldy Gedeon*, nyugalomba vonult zombori kir. közjegyző a napokban meghalt.

A 65 éves öreg ur a nyolcvanas és kilencvenes években nagy szerepet vitt a megye, de

lárdatani tanítja. Ámde az élettudomány — habár csak a természetszerű a fizikai életé — erre egyedül nem szorítkozik.

A közönséges egészségen felül van az embernek, a testnek és léleknek egy olyan állapota, mely az egyes vagy összes szervek kiváló erélyén és összhangján alapszik, egy olyan egészség, mely nemcsak a vérnek vagy egyéb folyós anyagnak terheit nem érzi, a szenvedélyek és indulatok nyügeitől ment s a lélek hatalma alatt álló minden tehetségek, a mozgás és észlelés, a táplálkozás úgy mint az emlékezet, vérkeringés és értelem, szóval minden működések rugékony elevevénnyel bírnak, amikor a testi és lelki tulajdonok összhangjából a kedélyesség és az értelem tisztasága emelkedik ki. A testnek egészségén alapszik továbbá az erő, melynek nöttével nemcsak az egészségre járul a törhetlenségnek egy bizonyos foka, minő az embert ártalmak és viszontagságok közt is sértetlenül megtartja; hanem a lélekerő is a testi erő és egészségbe veri gyökerét, azon erő, melyet az emberiség igaz bölcsői az ember sarkalatos erényének, sőt ezek között a legfőbbnek jelölték ki, mely az embert, miként verulámi Baco mondja maga a balsorsnak uralma ellen is biztosítja, azért arra, hogy az ember valódi boldog legyen, nélkülözhetlenül szükséges.

(Vége a jövő számban.)

különösen zombor város társadalmában. Jótékonyági, közművelődési és közgazdasági téren egyaránt hasznos munkásságot fejtett ki. Fáradhatatlan tevékenységének tulsulya különösen a megyei közélet közgazdasági illetve, mázógazdasági ágára nehezedett. Mindama üdvös célokat, melyeknek megvalósítását a Bácsmezei Gazdasági Egylet feladatává tűzött ki, minden tudásával és erejével lelkes módon igyekezett előbbre vinni. Gazdatársai eme érdemeinek elismerésül az egylet elnökévé választották meg. Elhunytá tehát a legszelebb körben méltán kelt nagy, őszinte részvétet.

A család eme gyászjelentésben tudatta a halálesetet:

Nemesmiliticsi Alföldy Gedeonné szül. Falcione Mária mint a megboldogult neje, Flóra férj. berhidai ifj. Késmárky Béláné és Tibor mint gyermekei, özv. Stípiits Istvánné szül. nemesmiliticsi Alföldy Mária mint testvére, ifj. berhidai dr. Késmárky Béla mint veje maguk valamint alolítottak és az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel jelentik, hogy felejthetetlen jó férj, illetőleg édesatyjuk, szeretett bátyja, apósa, nagybátyjuk sógoruk és rokonuk

nemesmiliticsi dr. Alföldy Gedeon
volt kir. közjegyző

folyó évi július hó 29-én reggeli 8 órakor, életének 65-ik, boldog házasságának 33-ik évében, hosszas szenvedés után Budapesten az Urban csendesen elhunyt.

A felejthetetlen drága halott hült tetemei folyó hó 30-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor fognak a kerepesi uti temető halottasházában, a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és Zomborra szállítva, ott folyó hó 31-én, pénteken délután 5 órakor újlagos beszentelés után a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent miseáldozat folyó évi augusztus hó 1-én reggel 9 órakor fog a zombori plébániatemplomban a Mindenhatónak bemutatni.

Budapest, 1908. július hó 29-én.

Áldás emlékére, béke poraira!

Özv. kamjonkai Szemző Jánosné szül. Sztrilich Bella, özv. ikrényi Körmeny Gyuláné szül. Sztrilich Mária, nemesmiliticsi Alföldy Julia, nemesmiliticsi Alföldy Berta, nemesmiliticsi dr. Alföldy Árpád, Sztrilich József, Sztrilich Zsigmond mint unokahugai és unokaöccsei. Nemesmiliticsi Alföldy Józsefné szül. nemesmiliticsi Alföldy Julia, Falcione Gusztávné szül. csáthi Zányi Teréz, Falcione Nándorné szül. Falcione Milla, Falcione Gusztáv, dr. Falcione Nándor mint sógorai és sógorai.

Ijúsági előadás a Gyermekliga javára.

— Saját tudósítónktól. —

Pacsér, 1908. augusztus 2-án.

A humanus és magasztos célt szolgáló *Gyermekliga* javára a nagyszabású és minden ízében fényesen sikerült estélyt, illetve tánccal egybekötött műkedvelői előadást rendezett a pacséri ifjuság. A rendezés élén dr. *Wachslér* Edéné urnő állott, aki nemes föladatát nagy hozzáértéssel és fáradhatatlan ügybuzgósággal teljesítette.

Az estély lefolyása ez:

Bevezetésül *Füredi* Mariska k. a. és *Vajda* György zongorán kuruc nótákat adtak elő, nagy tetszés mellett. Azután az ajánlott levél c. egyfelvonásos vígjátékban *Aradszky* Nádi k. a. mint, bájos fiatal özvegy aratott üde előadásáról méltó sikert, melyben részesei voltak *Weiszberger* Ritta, *Weiszberger* Sándor és *Vajda* György is.

A hangsúly c. vígjátékot *Halász* Tercsi k. a. igen jól adta elő.

Igen nagy tetszést aratott *Farkas* Imre: Vén cigány, c. melodramája; előadta *Kincses* Aranka, zongorán kísérte *Vajda* György.

A előadás egyik fénypontja *Lengyel* Rózi k. a. szereplése volt a »Megjött a papa« c. egyfelvonásos vígjátékban. A kisasszony a műkedvelő előadások szokott színvonalát jóval túl haladva látta el szerepét. Partnerei voltak *Horváth* Gizella k. a. *Ihrás* Sebő és *Ráczics* Simon.

Végül *Schön* Terike és *Epstein* Margit igen ügyesen mozogtak s a Nátha c. tréfás dialógban kacagtatták a közönséget.

Előadás után hajnalig kellemes emlékekkel távoztak. Az egész multság jövedelme jelentékeny összeget juttatott a Gyermekvédő Liga javára.

Weiszberger Pista.

A „slöjd“-tanfolyam.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1908. augusztus 5.

F. hó 5-én a vármegye különtöző községeiből 30 alkalmazásban levő tanító érkezett Zomborra, hogy a kézimunka alapvető — a produktív tevékenység eszméjét szolgáló — gyakorlati ismereteit egy szakember vezetése fonálán elsajátítsák, hogy azt falusi otthonukba, az új tanterv szellemében, már a legközelebbi tanév alatt, mint az új oktatási irány egyik praktikus követelményét — bevezessék.

Az elemi iskola a modern fejlődés napjait éli. Téved azonban bárki is, aki a modern szót a gyermeki szellem tulcsigázásának a tényére alkalmazza.

A gyakorlati paedagogia — a népiskola megalapozása körül — a mult idők tapasztalatainak intő példáján okulva — a cselekvési ösztönnek természetes kielégítésére kezdi ma már lerakni az alapokat.

Nem sokat mondunk, ha már a közel eső tizedet jelöljük meg, amikor a tanító az iskolában mestere lesz az ipari, a gazdasági élethivatás alapfektetési megadásának, amikor a gyermek hajlamának, szellemi érzelmi ingerenciájának felismeréséből úgy adogatja be a tudás ábc-ét, hogy abból az ész üdén fejlődik, a szív nem fásul meg s egy összhangot biztosít, melynek keretében az elemi tanulás minden ismeret és készség a gyermek öntevékenységében, szorgalmában, technikai ügyességében találja fel a legbiztosabb fejlődését.

A tanfolyamok a vármegyei általános tanítóegyesület kérelmezésére Bácsbodrogvármegye törvényhatóságának bőkezű adakozása folytán gróf *Teleky* Sándor elnöklete alatt álló »Kézimunkára nevelő Országos Egyesület« szervezi.

A kurzusban 5 zombori és 25 vidéki tanító vesz részt. Az összes költségeket a vármegye viseli, melyre 4000 korona segílyt adott rendelkezésül.

A tanfolyamra a behívót a vármegye alispánja adta ki.

Programmja a következő:

»A kézimunkára nevelő Országos Egyesület« Bácsbodrogvármegye érdemes közönségének megbízásából Zomborban tartott tanfolyamának munkaterve.

A) Gyakorlati rész (naponkint 6 óra).

I. agyagmintázás.

1. Beszédértelmezés gyakorlatok anyaga.
2. Az otthon világa.
3. Geografiai stutiumok.
4. Az élőtermészet mintázása.
5. Constructív munka iparművészeti elemekkel.

II. Papírmunka.

1. Hajtogatás kivágás, mozaik munka fűzés.
2. Félkemény munka mértani jellegű tárgyak.
3. Természettudomány anyaga, lemez munkák. Tárgysorozat: Melyik nagyobb? — Két lapon egy szó; irattábla (aktavédő) Növény gyűjtő Szinkorong. Vászonzható, fűzet tartó, végtelen tükröződés skatulája nyakkal; — villamos láda a törzsvill. szemléletére; telefon; szögviszszaverődés; kaleidoskop; — okmánytartó doboz.

III. Oyalupadmunka.

1. Szerszámgyakorlatok: fészkelő, lapta ütő, fejszenyel, harmonikás amerikai fogas, végtagyaluló, talyiga.

2. *Kötések*: gereblye, ételhordó, fogas.

3. *Építőmunka*: kapu, tyukszállító, fedélszék, tyukketrec, nyulfiasztató, méhkaptár, kutyaól, gyalupad, szánkó, saroglya.

B) Elméleti rész.

I. *A kézimunka tanítás anyaga és forrása.*

- Az otthon tárgyköre.
- Az iskola.
- Kirándulások.
- A kézimunka tanítás kapcsolata a tananyaggal.

II. *A kézimunkatanítás módszere.*

- Tapasztalat.
- A tapasztalat kifejezése és reprodukálása.
- A munka az egyes disciplinák körében.

—r

Az orvosi kuruzslás áldozata.

— Saját tudósítónktól. —

Jánoshalma, 1908. augusztus 3.

Bács megye egy idő óta a Mekkája a kuruzsló orvosoknak. Ez a lelketlen fajzat az egész megyét behálózta s — sajna — nemcsak az alsóbbrendű rétegeknél, hanem az ugynevezett »intelligens« osztálynál is szedi áldozatait. A kuruzslóknak egy igen veszedelmes tagja idézett elő a napokban Jánoshalmán egy megrendítően tragikus esetet.

Ugyanis az almási járáshoz tartozó *Madarász-pusztán* lakik egy ember, aki a kuruzslás csunya, veszedelmes mesterségét oly nagyarányban űzi, hogy százanként keresik fel a betegek.

Már többször volt kuruzslásért feljelentve, azonban a bácsalmási járásbíró, *érthetetlenül*, mindég *enyhe büntetéssel* sújtotta, amit könnyen megbirt, mert nagy jóvedelme volt. Azt beszélék, hogy egyik beteges járásbíró is gyógykezelt. Különben sokáig volt mint szolga dr. *Hadzsinál*, a pár évvel ezelőtt elhunyt híres topolyai orvosnál; az ott ellesett műszavakkal és mozdulatokkal keltette fel a tudás látszatát.

A legutóbbi eset a következő:

Csincsák Pálné, egyik leggazdagabb itteni gazdaember felesége már évek óta beteg volt. Egyik lábán veszedelmes daganat támadt, mely gyógyíthatatlannak bizonyult. Legutóbb már a klinikára is felvitte férje, hol kijelentették, hogy csak úgy menthetik meg, hogy ha egyik lábát amputálják, — amibe ő nem akart beleegyezni, hanem visszajött. Elhívták tehát a fentemlített Madarász-pusztán lakó kuruzslót, ki kijelentette, hogy ő két hét alatt meg fogja gyógyítani az asszonyt. Persze, hogy ezen kijelentése után rábízták a gyógykezelést.

Ezt aztán alaposan végezte. *Elővett a zsebéből egy bicskút s azzal két helyen belevágott a szerencsétlen asszony combján levő daganatba*, minek következtében az asszony, kit különben is a hosszú betegség elgyengített, *pár óra alatt meghalt.*

A csodadoktor nyomban megszökött; a csendőrség azonban letartóztatta.

Képkiallítás Topolyán.

— Saját tudósítónktól. —

Topolya, 1908. augusztus 5.

A »Bács megye« már közölte, hogy Topolyán augusztus 15-én képkiallítás lesz, amelyet 5 napig tartanak nyitva a közönség számára:

A kiállítók, *Molnár Mihály topolyai és Dicskey Péter* dávodai tanítók, a rendezőséggel karöltve, megfeszített munkával igyekeznek, hogy a képkiallítás minél szebb és sikeresebb legyen. A kiállítás aug. 15-én nyílik meg, mintegy 100 művésziesen kidolgozott képpel, és 5 teljes napig lesz nyitva, 40 fillér beléptidj mellett.

A kiállítás zárónapján aug. 20-án Szent István ünnepén kabaré előadás lesz. A kabaré program számait a topolyai intelligencia javarésze fogja előadni. Ez a program nagyrészen már elkészült. Lesz melodráma, hegedű, zongora kísérettel; dialog, magyardalok hegedűn és kísérvé a népdalok szerzőjének zongora kísérettel, ének számok.

Az az ügybuzgalom, amelyet úgy a két kiállító mint a rendezőség kifejt, biztosítja az eredményt. Emeli még a sikert az, hogy a topolyai ügyvédek és egyáltalán az intelligencia számottevőbb tagjai töltik ki szereplésükkel a programot.

Legközelebbi számunkban már úgy a kiállítandó műveket, mint a kabaré programját is közöljük.

A kiállítás és az estély iránt az egész megyében nagy az érdeklődés.

Halálba az asszony miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Kossuthfalva, 1908. augusztus 4-én.

Az alábbi megrendítő eset megdöbbentő sötét színben tünteti föl társadalmi életünk zülöttségét, az erkölcsök félelmetes módon való hanyatlását. A modern bűnök egyik kiáltó példáját tárja elénk. A ledér, bűnös asszonyt mutatja be, mint a bajok, veszedelmek forrását.

Az eset a következő:

Ifj. *Kecskeméti József* Kossuthfalvai illetőségű egyén helyettes fékező volt a Mávnál. Derék szorgalmas ember volt, aki nehézmunkáját főlebbvalóinak megelégedésére teljesítette. Hivatásának és ifju szép nevének élt. Élete azonban nem volt boldog, mert az alig 24 éves fiatal embert nagyon elkeserítette az a tudat, hogy a felesége könnyelmű, léha életet folytat. Nemcsak érzését hanem becsületét is bántotta ez. Sokszor kérte, könyörgött a feleségének, hogy hagyjon föl a könnyelmű élettel és térjen jó útra. Az asszony azonban, aki a férfiak bolondja volt, nem halgatott a jó szóra.

Kecskeméti az utóbbi időben elkeseredésében az ivásnak adta magát, s így szolgálátát elhanyagolta. E miatt le kellett mondania állásáról. Kenyér nélkül lévén a halálba keresett menekülést. Haza jött öreg szüleihez, s *ezeknek lakásán agyonlőtte magát.*

Hátrahagyott levelében meghatóan bucsuzik az öregektől. Bocsánatot kér tőlük, hogy ezzel a tettével fájdalmat okoz nekik, de nem lehetett másként, mert a felesége viselkedésének szégyenét nem bírta továbbá elviselni. A levélben arra kéri szüleit hogy zenével temessék el, még pedig ezzel a kedvenc nótájával: »Ha tudtad, hogy nem szeretted, *mért csaltál meg engemet?*« — Meghagyta továbbá, hogy *ne engedjék a koporsójához.*

A derék, jobb sorsra érdemes ember temetésén ezernyi tömeg vett részt.

Gazdasági munkás özvegyének segélyezése.

— Saját tudósítónktól. —

Bulkeszi, 1908. augusztus 5.

Szép és megható ünnepségnek színhelye volt f. hó 2-án Délbácska egyik legszebb községe, *Bulkeszi.*

A humanizmus, a felebaráti szeretet, az irgalmasság gyakorlása nyert itt kifejezést, midőn Harfmann János hivatásának áldozatul esett gazd. munkás, nyomor és nélkülözésben hátrahagyott özvegyének, árváinak szenvedéseit, a munkás és cselédségélyező pénztár igazgatósága 400 korona segéllyel enyhítette.

Oly magasztos, az emberi szíveket megindító cselekedet ez, melyet igazán csak azok értik

meg, kiket közvetlenül érint és akiknek szívéből még nem mosódott ki a szegény, önhibáján kívül nyomorban sínylő, becsületes, hivatását szerető munkásnép iránti szeretet. Bármily csekély legyen is az összeg, mégis megteszi jótékony hatását ott, ahol a jószándék és igaz szánalommal jut rendelkezési helyére, amint ezt Bulkeszin tapasztaltam.

Megindító volt, midőn az özvegy szemében — a segélyösszeget átvéve — a bánat és öröm könnyei egymásba vegyültek és reszkető-síró hangon mondott forró köszönetet azon jótéteményű intézmények vezetőinek, kik a szenvedő emberiség érdekében oly nemes célt ért el, küzdelmet tüztek ki maguknak életfeladatul.

Itt lenne már ideje annak, hogy a jobb módban és kedvezőbb viszonyok között élő emberek felebarát-, nemzetiség-, rang- és vagyonkülönbség nélkül ezen intézmények szolgálatába szegődve, teljesítsék ama kötelezéseiket, melyeknek teljesítését a humanizmus, az emberbaráti szeretet mindazok számára előír, kiknek a haza és népének boldogulása szíven fekszik.

Mint egy hazának hű fia, ne legyünk egymás irányában idegenkedők, gőgösek, hanem tanuljuk egymást tisztelni és becsülni. Ne legyen különbség szegény és gazdag, paraszt és ur között, ne tartsa egyik vagy másik méltóság-alulnak és tekintélye megcsorbításának azon körülményt, ha a szükség úgy hozza magával, hogy szerencsétlenségbe jutott szegényebb embertársai segítségén legyen.

Jótéteményű intézményeink teljes sikerét ép azon körülmények késleltetik, melyek hazánkban oly annyira megrögzöttek, t. i. hogy az ily intézmények létesítése érdekében megindított mozgalmak honnan és kiktől vették kiindulásukat s nem-e értékesíti azokat egyik vagy másik felekezeti, nemzetiségi, néposztály saját érdekeinek előmozdítására? Nem ezt kell tekinteni, hanem a közérdeket!

A közérdeket szem előtt tartva, csakhamar megszűnnék a hazánkban még most is fenálló kasztrendszer, a nagyuri gőg, az oly nagyművű társadalmi elkülönítések, melynek nyomában a békés együttműködés, a kölcsönös tiszteltet, becsülés, a felebaráti szeretet fog támadni, mint népünk és hazánk boldogulásának egyik fő-kelléke.

Bulkeszi községben lejátszódott nagy emberbaráti szeretetet, könyörülő szívet tanúsító esemény, hol szegény és gazdag, ur és paraszt, gazda és iparos, munkás és cseléd vallás és nyelvi különbség nélkül egy társaságba vegyülve, osztották ama fájdalom és örömezteteket, melyek a segélyezett munkás özvegyasszony szívében a nap eseményei élesztettek, nagyban növelik benne a reményt, hogy a jótéteményű intézmények, melyek élén sok nemesen gondolkodó fő- és asszonyi méltóságok állanak, közömbös népünk részéről mihamar oly támogatásban fognak részesíttetni, hogy azok működését mielőbb teljes siker fogja koronázni.

Bulkeszi község ezen ünnepélyén megjelentek: a földmívelésügyi miniszter képviselőiben dr. *Fáy Gyula* miniszteri tanácsos, a munkás és cselédek segélyezőpénztár ügyvezető igazgatója; a vármegye- és járási hatóság részéről *Payerle Nándor* palánkai főszolgabíró és *Simon* szolgabíró; a vármegyei gazdasági egyesület részéről pedig *Hesz Márton* egyesületi megbízott. Ezekon kívül jelen voltak egy szomszéd községek, mint *Palánka* számos népművelői. A kiküldött képviselők a délelőtt fél 10 órai *Zombor* felől jövő vonattal érkeztek, kiket az állomáson a községi jegyző az előjárósággal fogadott és kísért az igazán csinos, rendezett, mindannyiunk tetszését megnyerő községbe. Községházba érve, megtörténtek a kölcsönös bemutatkozások és üdvözlések.

Ezek után a helyi ev. ref. templomba mentünk istentiszteletra. Itt *Kotler Ottó* ev. plebános oly magas nívón álló, szónoklati remekműnek nevezhető hazafias irányú beszédet tartott, melynek hatása alatt önkénytelenül támadt bennünk azon gondolat, hogy még sem lehet igaz azon vád, melylyel a derék bulkesziek némelyikét illetik, t. i., hogy ők a pángermán eszmék hirdetői és terjesztői. Megcáfolja eme vádat még azon mindannyiunkat megörvendezettő esemény, hogy az ünnepély befejezésekor *Gotthardt* és *Benyács* tanítók vezetése alatt nemcsak a gyermekek, de még a felnőttek is oly lelkesen énekeltek a magyarok imáját: a »Hymnus«-t.

Az ünnepély színhelyeül a templom jelöltetett ki, hogy az mint egy figyelmeztetés lehessen; a mint Isten előtt az ő házában minden ember rang és vagyon különbség nélkül egyenlő, úgy törekedjünk a mindennapi életben, a jó cselekedetek gyakorlásában is egyenlők lenni.

A templomot zsufozásig elfoglalt közönség előtt *Payerle Nándor* főbíró a nap jelentőségét és az ünnepély célját megismertetve, az ünnepélyt megkezdettnek jelenti ki.

Dr. Fáy Gyula min. tanácsos hosszú és igen érdekes felolvasásban megismerteti a munkás és cselédek segélypénztár célját és kéri a közönséget, hogy ezen a munkásnép érdekét előmozdítani célzó intézményt annyival is inkább támogassa, miután ez van hivatva a munkásnép munkaképtelenség, szerencsétlenség esetén anyagilag támogatni, öreg, munkaképtelen napjaira a tisztességes megélhetést biztosítani. Dr. Fáy előadásának minden mondatából kitűnt, hogy a mit mondott, azt át is érezte, a népet, a munkást pedig becsüli és szereti.

Ezen érdekes felolvasás után *Payerle* főbíró átadta az özvegynek a 400 korona segélyt, mely összegből 100 korona nagykorú fiát illette meg, ki azonban egészségére, munkaképességére hivatkozva, édes anyja iránti szeretetéből ezen összeget anyjának engedte át. Ritka, de követésre méltó és nagy szülői szeretetre való példa.

Hesz Márton gazd. egyl. megbízott segélyezett özvegy és annak jószívű fiához szólt. Ismertette a jótéteményű intézetek céljait és miután kimutatta azon okokat, melyek ezek fejlődését gátolják, kéri Bulkeszi lelkes közönséget, hogy az ily intézmények iránt lelkesedjenek s hogy, ugye ezek, mint pedig a magyar állam, hazánk nyelvénél elsajátítása érdekében megindított mozgalmak ellenzőit tartásuk távol községükből. A beszéd nagy hatást keltett.

A beszédek elhangzása után a »Hymnus« élénklésével az ünnepély befejeződött.

Délben 100 terítékű bankett volt, mely alatt: *Payerle* főbíró, ki a miniszter képviselőjét köszöntötte fel.

Dr. Fáy pedig a szép boldogulására emeli poharát.

Kottler Ottó plébános a magyar állameszmét diadalát kívánva, biztosítja a hatóságot, hogy a község népe pangérmán érzelmű sőt ellenkezőleg mint magyar állampolgárhoz illik, a magyar hazának és trónnak hű fiait, illetve alatt valóját.

Hesz Márton, a várm. gazd. egyesület működési körét és célját megismertetve, poharát a község gazdasági felvirulására emeli.

Eidenmüller János üdvözlö a körükben megjelent kiküldötteket és azon örömeinek ad kifejezését, hogy az illetékes helyeken is vannak oly férfiak kik a nép érdekében nem csak törődnek de tesznek is. Ő mint kit Bulkeszin a pangérmán eszmék terjesztőjének neveznek (a mint ő mondta) ép az ellenkezőjét bizonyítja a mennyiben az ő működési iránya, a szegény nép terhén könnyítve, azt és ezzel együtt szeretett hazánkat boldogítani. Poharát tehát e kettő boldogulására emeli.

Bankett alatt és után uralkodott vig hangulatban csak hamar elérkezett azon gyorsan mondhatni kellemetlen idő, hogy a jó derék és vendégszerető bulkesziaktól bucsut véve, a község derék jegyzője, mint az ünnepély főrendezőjétől és előjáróságától az állomásra kisérve, kedves emlékekkel és gazdag tapasztalatokkal térjünk vissza csendes és kedves családi otthonunkba.

Hetényi Márton.

H I R E K.

Az első csók.

Kél a nap. Aranysugarain gyémánként ragyognak a harmatcseppek. A virágok örvendő tárják fel keblüket, hogy a reggeli szellő hűs lehelletétől kejezen összeressenjenek. Fent a fák lombátraiban vígan trillázik a madársereg, míg közöttük szorgos méhek döngicsélve gyűjtik mézüket. Ragyogó kék ég borul a nagy mindenség fölfe.

A tornácra nyíló ajtó csikorogva tárul fel s a küszöbön át egy bájos leány lép ki a szabadba. Karcsu termetét igéző pongyola fedi s bársonykék szeméi telve örömmel üdvözlők az ébredő természetet. Amint ringó léptekkel tova lejt a kert kanyargós utain, olybá tűnik, mintha a megsemmiesült tavasz nézne végig gyengéd gondossággal a gyenge virágokon. A leány minden mozdulata elárulja bensejében a tomboló örömet, melyet bizonyára nem pusztán a tavasz reggel idézett elő, mert néha egészen meglátszik feledkezni a külvilágról és egy édes gondolat hatásától boldog mosoly játszódik ajkán; majd kis kezét erősen szivére szorítja, hogy annak sebes dobogását csökkentsé. Nem, a természet egyedül erre nem képes.

De szólítsuk meg.

— Mond leánykám, mi okozza nagy felindulásodat? Hallgatsz? Talán kitaláljuk magunk is. Ugy-e vőlegényedet várod? Elpirulsz? Tehát kitaláltuk. Lásd, könnyű azoknak gondolatokat olvasni, akik a szíveket ismerik. Én azt is tudom, hogy Te nagyon, de nagyon szereted Őt, aki néhány perc múlva szívére fog ölelni. Megremeagsz?

Bizonyára az első csókra gondoltál, amely képzelmeid netovábbját képezi. Da halla! Fantáziád bármily erősen működik is, az első csók varázsát mégsem bírhatod magadnak elképzelni.

Mindama nemes elemeknek melyek egy mélyen érző szívet alkotnak, egy-egy atomja fekszik az első csókban és ezek, amikor az ajkak először összeforognak kicserélődve térnek a szívekbe. Ez az első csók! Ilyen csak egy van az életben.

De hallga...! Nem automobil közelg? Gyorsan. Vőlegényed jó már! Ugy? Azt a vérpáros rózsat akarod még? Tépd le! Szép szimboluma a szívedélyes szerelemnek s jól fog állani sőtét hajadhoz. Mi az? Te inogsz? Elessel... piros ajkadból vér serkedez?! Hadd lám csak a rózsat — oly görccösen ne szorítsd kezdedben — talán tüskéje karcolta fel eredet... Istenemre! ez kigyómárás s itt kis kigyó a rózsá kelyhében.

A kigyó mily örülten sziszeg; sziszegése oly dallamos; mintha ismerném a dalt; daloltam én is valaha... .

Merész kanyarulattal futott az udvarra be az automobil, daliás férfi ugrik le róla s mint olyan ki ismerős e tájon, szilárd léptekkel tart a rózsa felé. Büszke fejét magasan hordja, úgy kímélt, keresi a mosolygó rózsa között a legszébbiket.

Már több perc óta haladhatott így, midőn kinos előzéstől sarkalva, átvágott a pázsiton. De hiába, akit keresett, nem futott örömpesve karjaiba.

»Talán tréfál velem a kis bohó!« Ezt gondolhatta magában, amikor mosolyogva tovább haladt.

De nem, vidám enyelgés nem várt reá — hanem szivettépő fájdalommal tárult eléje a legridegebb való.

Ott szorítja már karjai között az imádott leány holt tetemét s szivja örült fájdalomában ajkait ajkához; törődik is ő vele, hogy a legveszedelmesebb kigyó... a kis fekete kigyó mérget issza.

És ez alatt a gyilkos lassan kimászott a rózsból, részegen támolyogva felkuszott a rózsatőre s sziszegett vidáman, boldogan.

A halál pedig ott áll a vőlegény előtt a maga meztelen valóságában, oda hajlik hozzá és velőt rázóan hangsúlyozva sugja fülébe:

Későn jöttél! Az első csók az enyém volt!

Mihálovits Aladár.

A római kath. klerus köréből. Az érsek *Lukácsy* István hitoktatót szabadkára, *Léh* Mátyás Apatinról 6 hétre szabadságot kaplánt pedig *Bécszentivánba* kaplánokká nevezte ki. *Lukácsy* helyébe hitoktatóvá *Dieteljan* István bécsszentiváni kaplánt lett.

Bérmálás Bács megyében. Dr. *Várossy* Gyula kalocsai érsek az ősszel fejezi be bács megyei bérmálását, ezzel a sorrenddel: Szept. 8. (ünnep) Jánoshalma, templomszentelés, d. u. fiuk bérmálása. Szept. 9. (szerda) Jánoshalma, reggel leányok bérmálása. Október 4. (vasárnap) Futak templomszentelés. Okt. 5. (hétfő) Futak, bérmálás. Okt. 6. (kedd) Ottómajor, bérmálás. Okt. 7. (szerda), Bácsalmás, bérmálás.

Zombor város cím- és lakjegyzékét állítja össze *Kraitz* Lajos zombori posta- és távirátőnök. A hasznos és közigazdaságilag fölfőt fontos könyv néhány hét múlva jut közforgalomba.

Római kath. tanítók lelkigyakorlata. A július 27—31 tartott lelkigyakorlatokra a következők jelentek meg Kalocsán: Bagó Antal mélykúti, Bertics József vaskúti, Bicskey Péter dávodai. Domosvay József boróczi, Eichinger Ádám bácsi, Gálík Károly kelebiai, Gáspár Dezső csantavéri, Greiner Gyula madarasi, Kellner János bajai, König György szépliget, Králl Károly szépliget, Magossi Kálmán csantavéri, Markó János mélykúti, Povischil Károly garai, Rubind József boróczi, Schlaghammer Károly bácsbokodi, Steinhart Ferenc moholi, Takáts Elek topolyai, Tóth Jenő garai, Ujhelyi Géza bajai, Vass Péter szépliget, Vidákovics Benedek bajai, Vukmanov János garai, Zsóté József csurogi tanító.

Pénzügyőri áthelyezések. A zombori kir. pénzügyigazgatóság kerületében áthelyezettek a p. ü. szemlések közül: Nemesszeghy Endre Zentáról Ujvidékre, Fodor Zoltán Magyarakanizsáról Titelre, Bacsh János Szenttamásról Bácsalmásra, Franyó János Bácsalmásról Szenttamásra, Altschuch János Óbecséről Bácsba és Baranyai József Zsabyáról Magyarakanizsára; a fővigyázók közül: Gartner Géza Bácsból Zsabyára szakaszvezetőnek, Papp Albert Szabadkáról Zomborba, Vidákovits Lőrinc Zentáról Hódáságra,

Deák Lajos Hódáságról Óbecsére és Forró Mihály Kuláról Zomborba, a vigyázók közül: Fülöp Lajos Szabadkáról Bácsalmásra, Tatar András Bácsalmásról Apatinba, Juhász Antal Zsabyáról Szabadkára és Jung János Apatinból Zsabyára.

Egy tanítónői állás beszüntetése Adán. Az adai községi elemi iskolánál rendszeresítve volt kézimunka tanítónői állást beszüntették; Stósz Ignácét, aki ezt az állást betöltötte, 600 kor. évi kegydíjjal nyugdíjazták.

Elégett leány. Ungár Pál kossuthfalvi földbirtokos cselédje, Stanyó Márta — mint levelezőnk írja — a napokban a fürdőkád tűzhelyében levő tüzet élesíteni akarta s ezért petrolomot öntött a parázsra, — de oly szerencsétlenül, hogy az üvegben levő petroleum felrobbant s a leányra ömlött. A szegény cseléd jajveszékelve szaladt ki az udvarra. Ungárné nyomban mellette termett s minden erejével igyekezett rajta segíteni. De már késő volt, mert a leány olyannyira összeégett, hogy borzasztó sebeibe még az nap belehalt.

Uj végrehajtók. A hivatalos lap keddi számának közlése szerint az igazságügyminiszter *Kádár* Árpád ujvidéki törvényszéki díjnokot és *Szhaller* István pusztagegri lakost *Zsabyára* bírósági végrehajtókká nevezte ki. Ebben a hivatalos hiradásban alighanem tévedés forog fenn, mert *Zsabyának* van már végrehajtója, s három végrehajtónak az alkalmazása ellenkezik a szokásokkal.

Csöd Ujvidéken. *Jovánovits* Pánta és tsa ujvidéki cég ellen elrendelték a csödtét. Dr. *Behorschky* János ottani ügyvéd a tömeg gondnoka.

A margittaszigeti iskola. A megyénk nyugoti részén elterülő Margittaszigeten sok az olyan bácskai gyermek, akik tankötelesek, de akik ezen kötelezettségüknek iskola hiányában eleget nem tehetnek. Minthogy a szigeti közigazgatás Baranyamegye jogkörét érinti, a tanköteles gyermekek szülői dr. *Róna* Gyula mohácsi ügyvéd vezetésével küldöttséget menesztettek *Bolgár* Kálmán baranyai kir. tanfelügyelő elé, akit az iskolaügy mielőbbi és gyökeres rendezésére kértek meg. A tanfelügyelő a fontos kérdés mielőbbi megoldását megígérte.

Házasságok. *Szücs* Jenő szabadkai takerépkéntári tisztviselő eljegyezte *Nievel* Mariska kisasszonyt Bajáról.

Dely Ferenc szabadkai városi tisztviselő feleségül vette *Pillis* Karolinát.

Dr. *Salamon* Zsigmond bajai illetőségű budapesti ügyvéd e hó 9-én veszi nőül *Feldman* Böske kisasszonyt.

Hirschfeld Béla topolyai kereskedő eljegyezte *Engel* Zsófi kisasszonyt Budapestről.

Kászonyi Gyula budapesti tanár feleségül vette *Grósz* Terus kisasszonyt Szabadkán.

Árpád József antalfalvi járásbírósi tisztviselő eljegyezte *Neszt* Mici kisasszonyt Kulán.

Perlesz Sándor hercegszántói illetőségű veszprémi kereskedő eljegyezte *Rosner* Matild kisasszonyt Nagybaracsokról.

Spitzer Ármin bajmoki kereskedő e hó 9-én tartja esküvőjét *Weisz* Margit kisasszonnyal Óbecsén.

Petőfi-ünnepély Kulán. A kulai fiatalág július 31-én, Petőfi Sándor halálának évfordulóján, a Polgári Olvasóegylet helyiségében nagy szabásu ünnepélyt rendezett. *Juhász* István lelkes üdvözlőbeszédet tartott. *Hochstok* György Petőfi dicsőítő melodramát szavalt nagy hatással. *Reinay* Magda és Irma ügyes technikára valló zongorajátéka jött ezután. *Lánczi* Simon Petőfi életét és irodalmi működését ismertette hazafias érzéstől duzzadó szép beszédben. *Keller* Lőrinc szavalt, *Kósa* Anna pedig zongorázott. *Popovits* László hazafias dalokat énekelt zajos hatással, melyet *Nagel* Ede művészi zongorakiséréte fokozott. *Váry* Károly szavalt, *Kósa* Nándor pedig záróbeszédet tartott. Az ünnepély minden tekintetben fényesen sikerült.

Az adai utcák locsolása fölösleges. Dr. Herzl Fülöp adai községi orvos javaslatot terjesztett a községi képviselőtestület elé, hogy a nagyobb forgalmu utcákat locsoltassa, mert a nagy por tűrhetetlenül teszi az azokon való közlekedést. A képviselőtestület 11 szóval 9 ellen kimondta, hogy a locsolást fölöslegesnek tartja, mert a porhíntés most közéleti divat.

Vigyázatiánság áldozata. A fegyverrel való vigyázatlan bánásmódnak áldozata van Doroszlón. Varga Ferenc borbély szombat délután tisztogatta revolverét, anélkül, hogy a töltényt a szétzedés előtt kivette volna. Munkaközben a revolver elsült s a szív fölött a tüdőn keresztül furódott a golyó. A sebesült állapota válságos.

Halálozások. Neumayer János felsőszentiváni tanító, a megyebeli tanítói kar egyik kedvelt tagja a napokban meghalt.

Fischer Béláné, szül. Treuer Fanny, Treuer Mór bácsbokodi köztisztviselőben álló kereskedő és birtokos leánya e hó 1-én 31 éves korában Baján elhunyt. A szelidlelkű, jószívű fiatalasszonyt nagyszámu gyógyszerő közönség jelenlétében kísérték utolsó útjára.

Liszt Ferenc tanítványának hangversenyéi Ószivácson. Ritka élvezetben lesz része Ószivác községnek — mint levelezőnk írja — augusztus 9-én. Almásy Miklós a futaki római kath. plebánia adminisztrátora, Liszt Ferenc jeles tanítványa mesterének XIV. rapszódiaját fogja eljátszani. A hangversenyt a kalocsai tanítók háza javára rendezik. A gazdag műsort ide iktatjuk. 1. Nyitány zongorán játszó: Löbl Leona és Frádl Endre; 2. Szépfaludi Ödön, »A menyasszony« című magán jelenetét elmondja: Löbl Olga, — menyasszony. — 3. Gáál Ferenc magyar rapszódia Zongorázza Fródl Andor. 4. Prónai Antal Szentgáli Gyula melodramáját szavalja: Pevny Ferenc, zongorán, tárogatón és csellón kísérik: Vogl Pál Glörkner Károly és Máyer Rezső. 5., Peterdi Sándor. A haragos feleség magánjelenet. Elmondja: Mohácsy Béláné, 6., Horváth Géza, magyar ábránd. Zongorázza: Kimann Dóra, 7., Schumann Román. Oboán játsza: Glörkner Károly, zongorán kíséri: Frádl Endre, 8., Cselló szóló játsza: Mayer Rezső, zongorán kíséri: Vogl Pál, 9., Liszt Ferenc XIV. Rapszódia. Zongorázza Almásy Miklós. A hangverseny Weisz Benő tágas helyiségében fog lefolyni. A hangversenyt tánc követi. Belépő díj személyenként egy korona. A hangverseny iránt már is nagy az érdeklődés s hisszük, hogy Ószivác és a szomszéd községek intelligens népei felfogja használni az alkalmat, hogy Liszt dicséret tanítványát, meghalgassa s a gazdag műsort kiélvezzék.

Lopás Bácsfeketekégyen. Tebin Elza feketekégyi asszonytól — mint nekünk írják — egyik ismerőse, Mandli Margit, 30 kácsát lopott. A rendőrség kinyomozta s a följelentést ellene megtette.

Halálos baleset Jánoshalmán. Megrendítő szerencsétlenség történt a napokban — mint levelezőnk írja — Jánoshalmán. Barta Benedek 20 éves legény, Barta Márton ottani gazda derék fia egy cséplőgépet szállított. Utaközben megvadultak a lovak s a legényt oly szerencsétlenül rántották a gép alá, hogy az a mellén ment keresztül, a fiu halálát idézte elő.

Végzetes kocsiszás. Király Pál bajsai lakos e hó 1-én — mint levelezőnk írja — az esti órákban kocsin átrándult Topolyára. A már kész topolya-bajsa uton, Tölgyesi szállás és a bajsa hid között a töltésről a kocsival lefordult. A kocsit Királyra borult és agyonnyomta. Rögton meghalt. Másnap találták meg az árokban. Király részegen indult el Bajsáról és elaludt utközben. A lovak a magas töltésről levitték, ahol nyakát szegte.

Topolya réme. A topolyaiak réme, a bicskázó csapat hírhedt vezére, Bacsa János megint hallat magáról, a közbiztonságot veszélyeztető cselekedetével. Ugyanis — mint levelezőnk írja — a napokban búcsu volt Kishégyesen. Oda rándultak ki Topolya község legnagyobb bicskázói, Bacsa János, Singár Ferenc, Szokolai Károly és Fekete Balázs kik összeférhetetlen verkedő természetűknél fogva rémei Topolya és vidékének. Bacsa ismert korcsmahói összevesztett a vendéglőssel, miközben revolvert fogott és a vendéglősrre négyszer rálőtt. Vitoska Mihály békésen ülő polgárra pedig szintén rálőtt, de szerencsére nem talált. Szokolai Károly röstelhetett, hogy ő tetlenül nézi társa hűsködését, s így ő is megmartha a vendéglőst. A csendőrség megindította a büntető eljárást.

A Szabadka — kecskeméti vasút. A kereskedelmi miniszter meghosszabította az előmunkálati engedélyt Halm Ervin zombori lakosnak a m. kir. államvasutak Kecskeméti alsópályaudvar állomásából kiágazó Orgovány és Szabadkajakszállás községek. Bugac és Móróczát puszták és Szank nagyközség érintésével a fél-egyháza — majsai állomásáig, valamint innen folytatólag Mérges Ötömös, Átokháza és Tompa pusztákra át a m. kir. államvasutak Szabadka állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőz mozdony helyi érdekű vasútvonalra;

A bácsföldvári csendőrlaktanya. Bácsföldvár község előjárósága július 20-án tartott árlejtést a csendőrlaktanya 4895 k 46 és a község háza udvarán építendő istálló 10.140 koronával előirányzott munkáira. Ajánlatot tettek: Schmidt Fülöp (Óverbász) 15 %, ifjabb Daininger István (Óbecse) 20 %, Lotz András (Óverbász) 13 %, Guszek István (Ujvidék) 19 %, Major Jakab (Óbecse) 25 % áremeléssel és Riesz Jakab (Óker) 5 % engedménnyel, miért is az utóbbi ajánlatot fogadták el.

Tömeges beiratkozás a zombori főgymnásiumba. A zombori főgym. igazgatója eme értesítést teszi közzé: Mint hogy a II. osztályba történt előleges beírás alkalmával annyi tanuló iratkozott be volt növendékeinkből, hogy a II. osztályt okvetlenül párhuzamosítani kell, ennél fogva a terem hiánya miatt nem lehet két I. osztály. A jövő tanévben tehát előreláthatólag csak egy I. osztály lesz, amelybe 60 tanulónál többet nem vehetünk fel. Első sorban természetesen a helybeli szülők gyermekeit fogjuk felvenni, a vidékieket csak akkor, ha marad hely. A most lefolyt tanévben azonban helybeli is több iratkozott az I. osztályba mint 60, s ha a jövő tanévre 60-nál több jelentkező lesz, a 60-on felüliek kiszorulnak. Hogy minden érdekelt szülő idejekorán megtudja, hogy fel lesz-e véve gyermeke, vagy nem, felhívom a helybeli szülőket hogy gyermekeik elemi iskolai bizonyítványát és születési bizonyítványát augusztus hó 1-én, 2-án vagy 3-án délelőtt 10—11 óra közt adják be az igazgatósági irodába. Ha 60-nál több jelentkező lenne, az igazgatóság kiválaszt a jelentkezők közül 60-at. Az eredményről tudakozódní kell augusztus 7. és 8-án délelőtt 10 órakor, amikor is a felvettek végleg beiratkozni kötelesek.

Az adai községi vendéglős arra kérte a képviselőtestületet, hogy 6000 koronás bérösszegéből évente 2000 koronát engedjen el. A képviselőtestület azonban a megfizetendő ajánlatot nem fogadta el, mert 2000 koronás ajándékokra nincsen berendezkedve.

Vonatkisiklás Csikérián. E hó 1-én d. e. 9 órakor egy kis kellemetlenség történt Csikérián, mely majdnem végzetessé vált. Alig ért be a bajáról jövő személyvonat az állomásra, jött Szabadkáról az 5766. számú teherszállító. Dacára annak, hogy a váltó jól be volt állítva, a tehervonat épen a fordulónál kisiklott. A kezelőségnek sikerült a vonatot még idejekorán megállítani, úgy hogy a vonatot kísérő személyzetnek ijedségen kívül semmi baja sem történt.

Tanítóválasztás Zentán. A zentai izr. iskolánál üresedésben volt egyik tanítói állást július 30-án töltötték be. Rosenberg Emil feketekégyi tanítót választották meg tulnyomó többséggel.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter jóváhagyta a

Dávidi függetlenségi kör,
Sebescsi keresztény szocialisták egylete,
Zombori nőtisztviselők egylete alapszabályait.

A szabadkai mészárosokkal a napokban megegyezett a városi hatóság. Ugy, amidőn a próbavágatást elrendelte, a mészárosok rögton értekezletet tartottak s a husárákat tetemesen leszállították s az olcsóbb árakat tartalmazó árjegyzéket benyújtották a polgármesternek és főkapitánynak, akik azt a béke kedvéért elfogadták. A módosított árjegyzék ez:

Leveshus I. rendű nyomtaték nélkül 1 kor. 44 fill. Leveshus II. rendű nyomtaték nélkül 1 K 12 fill. Leveshus I. rendű nyomtatékkal 1 kor. 20 fill. Pecsénye vagy rostélyos nyomtaték nélkül 1 kor. 52 fill. Bélszin I. kor. 60 fill. Bélszin tisztíva 3 kor. Gulyáshus I. rendű 1 kor. 20 fill. Gulyáshus II. rendű 1 kor. 12 fill. Borjúhús, míg a husárok a maiak maradnak, kilogrammonként 1 kor. 40 fill. és 1 kor. 60 fill.

A főkapitány bemutatta Somogyi Ferenc mészáros könyvkivonatát, amely kimutatja, hogy ámbár szállításai is vannak, alig keres annyit, amiből megélhet. A tanács a megegyezés alapjául elfogadta a mészárosok árjegyzékét. Ennél magasabb áron senkinek nem szabad hust árulnia s tilos a miniszteri rendelet értelmében a nyomtaték adása is. Ennek ellenében a hatóság most ellát a próbavágatástól, de a jövőben még egyszer vágat. Ez alapon létre is jött a megegyezés a főkapitány és a mészárosok között úgy, hogy a mészárosok már olcsóbban árulják a friss hust

Pénzüntéti közgyűlés. Július 31-én a szabadkai Alföldi Bank r.-t. rendkívüli közgyűlést tartott. A rendkívüli közgyűlésnek egyetlen tárgya az igazgatóság kiegészítése volt. Ez megvalósul viharos jelenetek között meg is történt. Két párt küzdött ugyanis azért, hogy jelöltjeit az igazgatóságba bevigye. A választásnál az ellenzék győzött s a hivatalos lista ellenében bevásztattak a következők: Boholy Imre, Herczl József, Kladek Lukács, Mérey Ágoston, Molczer Sándor, Nojcsék Géza, Heiszler Vilmos.

A telefonárak leszállítása. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy augusztus 1-től kezdve, előfizetők és nem előfizetők egyaránt, a szabadka—bajai, szabadka—zombori, szabadka—eszéki, szabadka—ujverbászai, szabadka—ujvidéki és szabadka—óbecsei és viszont való forgalomban 3 percenként egy koronáért folytathassanak interurbán beszélgetéseket.

Tüzek. Nagy tűz Apatinban. Kiefer József és Bauer János földbirtokosok ezidei, körülbelül 1200 kereszt termése — mint levelezőnk írja — július 30-án délután 4 órakor a tűz marfaléka lett, a cséplőgépből származó szikrától. Kiefer termése biztosítva volt, Baueré nem. A cséplőgépet is tönkre tette a tűz.

Zsabyán. Horváth Kelemen, zsabyai birtokos tanyáján levő szalma — mint levelezőnk írja — f. hó 1-én a délutáni órákban, ismeretlen módon, kigyuladt. A tűz továbbterjedt és lángokba borította a takarmányt, az istállót és a góré. A szervezés óta először tűzhez kivonult Zsabyai önkéntes tűzoltó testületnek köszönhető hogy maga a tanya-épület, amelynek padlásán mintegy 300 mm. buza volt felhalmazva, nem esett áldozatul. Streba Sándor, szakaszparancsnok majd Trenka Kálmán főparancsnok az erős szélben elkövetett minden lehető, hogy az épületet megmenesse, ami 4—5 órai munka után sikerült is.

Kishegyesen. Balázs János kishegyesi lakos kárára július hó 20-án este 8 óra tájban — mint levelezőnk írja — kigyuladt a nyári kunyhója és leégett. A tűz a gazda gondatlanságából származott.

A bajai dunai szerencsétlenség. A bajai dunai szerencsétlenségről a következő részletes tudósítás számol be: Horváth Irén, az egyik áldozat, a város egyik legszebb leánya volt. A kalocsai polgári tanítóképző intézetnek volt rendkívül tehetséges növendéke. A másik áldozat, Gläser Anna, Horváth Irénnek német társalkodónője volt. Bécsi leány, egy odaváló városi számitanácsos leánya. Ők ketten, Horváth Irénnek két testvérével, Ivánnal és Icivel, valamint unokabátyjával, Delly István dr.-ral kirándultak a dunai szigetre. Vigan lubickoltak, énekeltek a főnyes part sekély vizében, Delly dr. pedig e közben átúszta a Dunát. Irén e közben valahogyan az ár sodrába került s elestében maga alá temette hűgát, Icité. Iván, ki látta ezt, jó úszó létére nyomban segítségére sietett a veszályban lévőeknek s emberföltötti erővel holt Icité, hol meg Irénit emelte föl a vízből, de Irénit, ki ekkor már szívszélhűdés következtében alighanem meghalt, nem bírta kivonszolni. Láva ezt a rémes jelenetet, a partról segítségére sietett a küzdőknek Gläser Anna, noha uszni egyáltalán nem tudott és Horváth Iván reákiáltott, hogy maradjon helyén. Későn volt, mert az ár elkapta a szerencsétlen leányt, ki a következő pillanatban nyomtalanul eltűnt a vízben. Horváth Ivánt ekkor már szintén magával vitte az ár. De a fiatal ember kitünő úszó volt és Icivel a nyakán lefelé úszott a Dunán. Mire Delly dr. visszatért, a parton már csak négy éves öcscsét találta és vagy másfél kilométernyi távolban mozgó pontokat látott a Dunán. Beleugrott tehát egy molnár csónakjába és roppant erőfeszítéssel lefelé evezett. Utól is érte a két mozgó pontot: Horváth Iván volt az Icivel. Már-már alámerültek ők is, ideje volt, hogy Delly dr. megérkezett segítségükre. A vízbefult két leány holttestét még nem sikerült megtalálni.

Korcsmai vitézkedés. Kossuthfalván — mint levelezőnk írja — Neuwirth Géza vendéglőjében Kurucz Bálint, Kis Imre, Sztankovits György ottani lakosok részeg állapotban betértek és ott törni, zuzni kezdtek és a vendéglőst meg akarták verni, úgy hogy az kénytelen volt a melléksobába menekülni. A rendőrség a jelentés vétele után a helyszínére vonult. Kurucz Bálint és Kis Imre időközben eltávozott, csak Sztankovits maradt ott, aki a rendőrökkel szembe szállt és őket gyalázó kifejezésekkel illette. E miatt följelentették.

Nyilatkozat.

A »Bács megye« folyó évi július hó 31-én megjelent 31-iki számában Steuer Mihály orvos-tanhallgató urtól kiadott nyilatkozatra válaszul csak az, hogy első nyilatkozatomat fenntartom, s miután az ügyet már megelőzőleg elbírálás és ítélhetőzatal céljából az orvosi fiókszövetség rendbirósága elé terjesztettem, további hírlapi polemia nem bocsátkozom.

Vajszka, 1908. augusztus 3.

Dr. Antalík Károly.

Nyilatkozat.

Mélykut, 1908. augusztus 3.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapjának folyó évi július hó 31-én megjelent számában a »Hirek« rovatában egy cikk jelent meg »Radikális intézkedés a mészárosok ellen« címmel.

Ha megengedi én, mint mészáros, szintén megteszem számadásom az Ön lapjának közlése

alaján; szakértelemmel híven fogja feltüntetni, mily sok haszna lehetett Szabadka városának s mily horribilis összeget tesznek zsebre a mézszárosok.

Tehát Szabadka városának egy 4 m. marhán 60 korona haszna volt; egy mézszáros pedig 100 koronát nyert volna rajta tisztán. Egy 4 m. marha ára a mai olcsó világban 190—200 korona. Van benne hus-súly 50% azaz 2 m. á 90 fillér átlag árban, mert Szabadka városa elsőrendű leveshust 90 fillérért mérte s pecsenye húst 1 koronáért, tehát a másodrendű hus kevesebb értékű így átlagos ár 90 fillér, tehát kitesz 200 kilogramm á 90 fillérért — 180 korona. Bőr és fagygyu értéke 30 korona, összesen 210 korona. Most ebből levonjuk a rezsiköltséget, 40 koronát, marad 170 korona tiszta bevétel a 190—200 korona kiadással szemben. Hol van itt Szabadka városának 60 korona feleslege s a mézszáros 100 korona tiszta haszna? Talán aki a cikket megírta, megtudja mondani.

Teljes tisztelettel
Lénárt Ernő.

KÖZGAZDASÁG.

A bajai vattagyárról megírtuk, hogy üzemét beszüntette. Az igazgatóság új részvények kibocsátásával igyekszik azt az összeget előteremteni, mely az üzem új és szélesebb alapra való helyezéséhez szükséges.

A bácsbodrogmegyei tejszövetkezetek eredménye. Az országos tejgazdasági felügyelettség összeállítás alapján Bácsbodrogvármegye területén az 1907-ik évben összesen 36 új tejszövetkezet működött 4776 taggal. A tagok összesen 7221 darab üzletrésszel bírtak. Beszállítottak 4,779,479 liter tejet, készítettek 133,155 kgr. vaját és összes bevételük 581,097 koronát tett ki.

Az újvidéki országos vásár. A legközelebbi újvidéki országos vásár, e hó 8-án, 9-én és 10-én lesz. Állatok főlajtása vészmentes helyekről meg van engedve.

A zentai gazdakör augusztus 20-án díjazással egybekötött csikókiállítást rendez, mely igen sikeresnek ígérkezik, mert azon a zentai gazdak nagy számban fognak részt venni.

Dungyerszky Lázár torontáli szövőgyára. Dungyerszky Lázár szenttamási nagybirtokos torontáli szövőgyára több mint tíz éven át vergődött a gyár, most az új tulajdonos azon fontos elhatározásra jutott, hogy egy elsőrendű műszaki igazgatót szerződtet. A Haas Fülöp és fia szőnyeggyárából Dilze Jane igazgató került Nagybecskerekre és ugyanazon gyári berendezés, gépekkel mint eddig, ugya fonó- szövő- valamint festő-telepek egy rövid év alatt kétszeresére vitte a gyártási képességet. A nagybecskereki szőnyeggyárban, mint ezt a kereskedelmi miniszteriumban fekvő okmányok is igazolják, a festő-telepek 1906. szeptember hótól 1907. április hó végéig 71,000 kiló dolgoztatott fel, míg ellenben most ugyanilyen időtartamban és pedig 1907. szept. hótól 1908. ápr. hóig 115,000 kiló fonal lett festve. Ime tehát a helyes munkában fekszik a rejtező kulcsa, mert ugyanoly mennyiségű szén, víz, munkás és üzemerővel, a gyártmány majdnem kétszeresét érték el. Természetes, hogy ily gazdálkodás következtében a gyártmány előállítási ára is más, és az évi mérleg számaránya is javul. A gyár szőnyeggyártmánya is kedveltek. Az üzletmenete is teljesen kielégítő hónapokra el van látva rendelvényekkel, mely körülmény a jelenlegi üzlethelyzetnél most szintén dupla számításba esik. A kedvező eredmények következtében a gyár tulajdonosai most elhatározták, hogy Dilze műszaki igazgató terveit magukévé teszik, az ősszel nagyobb építkezéseket foganatosítanak 12 új nagy nehéz szövőszék kerül felállításra, úgy hogy azok száma 40 lesz. A gyapjufonógyár havi képessége pedig 3000 kilóra emeltetett az azelőtti 1400—1600 kilóval szemben. A gyár most 280 munkást foglalkoztat és így az ottani vidéken a szőnyeggyár is meghonosítottatik.

Szerkesztői üzenetek.

R. M., Lemberg. Intézkedtünk.

W. P., Pacser. Köszönjük. Gyakoribb értesítéseit szívesen vennők.

K. A., Ószivác. Elkésve érkezett. A jövőben ideje korán kérjük értesítéseit, hogy más lap meg ne előzhesen bennünket.

H. P., Kunbaja. Hétfőn lehetetlen volt. Kedden pedig azért nem ment át, mert azt hitte, hogy főtisztelendőség — miként eredetileg tervezte — azon a napon elutazott.

K. J., Zenta. Az igazolványt postára tettük. A kilátásba helyezett közleményeket várjuk. Költeményeket most már ritkábban közlünk. Annak idején okvetlenül látogasson meg bennünket.

H. D-I. Ezideig még nem.

Dr. V. A jövő hét folyamán.

S. B., Baja. Nem a mi lapunkban jelent meg.

K. K., Kolozsvár. Mielőbb sorra kerül. — *Alvanda* című tárcáját az »Ország-Világ« legutóbbi számában közölte le.

H. M., Szentfűlöp. Köszönet. Az illetőknek elküldtük.

»Egyenesen előre.« Csakhogy ez nagyon sántít.

Grb. Ilyen alkalommal nem lehet. Várja meg a novembert.

Sz. T., Baja. Elküldtük az illetőknek.

Érdeklődő. Annak idején változtatunk rajta.

Többeknek. A határidőt lapunk vezére és szerkesztőnk október 15-ikére tolták ki. Akkorra minden valószínűség szerint nyélbe ütük.

W. S., Zenta. Köszönjük.

M. M., Zenta. Az a körülmény, hogy az »Összetartás«-sal csereviszonyban vagyunk, ne gátolja önt a kérés teljesítésében.

T. Gy., Zombor. Néhány nap múlva elküldjük.

ad 6832. szám.

V—1.

Verseny tárgyalási hirdetemény.

A sirinai átvágás jobboldali partbiztosításának kiegészítésére 1908/9 évben végrehajtandó munkálatokra amelyek 625 m³ földmozgósításból 6080 m³ elsőosztályu, valamint 28.270 m³ másod osztályu kőtermeléséből, szállításából és beépítéséből állnak a m. kir. földmívelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében 1908 évi **augusztus 12-én** déli 12 órakor nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy azok képviselői jelen lehetnek. Az ajánlati feltételek a tervek továbbá a kötendő szerződés tervezete, valamint az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek a hivatalos órák alatt a zombori m. kir. folyamamérnöki hivatalnál megtekinthetők s ugyan ott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok — melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előírt minta használatával kell kiállítani — a fentjelzett nap délelőtti 11 1/2 órájáig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium házipénztárnál nyújtandók be.

Budapest, 1908. évi július hó 22-én.

M. kir földmiv. minister.

5408/tkv. 1908.

Árverési hirdetemény.

Viener Samu ügyvéd, mint vagyonbukott Glück Mór csódtümegegondnoka végrehajtónak Noll János ügygondnok által képviselt **Mannhalter József** volt bácsalmási lakos végrehajtást szenvedett elleni 4098/tkv. 1908. sz. végrehajtási ügyben a birói árverés 184 K 13 f. tőkekövetelés, ennek 1908. évi március hó 27-től járó 5% kamatai, 68 K 60 f. eddig megállapított és 17 K 30 f. mostani és a még felmerülő költségeknél kielégítése végett, továbbá s csatlakozott Glück Samu 93 K tőke és annak 1908. évi március hó 37-től járó 5% kamatai és 33 K 20 f. költségekből álló követelésének kielégítése végett az 1881: LX. t. c. 144. és 146. és 156. §-ai értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén levő a bácsalmási kir. járásbirósághoz tartozó bácsalmási 5094. sz. betétben. A I. 1. sor 703/2 hrsz. 138. négyszögöl szántó a beltelekben és

2041. ó. i. sz. házra egészben tehát nemcsak a végrehajtást szenvedett hanem Grau Cecilia jutalékára is az 1881. LX. t. c. 156. §-a alapján 822 K becsárban ezennel elrendeltetik és annak a kebelbeli árverési helyiségben leendő megtartására 1908. évi október hó 12. napjának délelőtti 9 órája kitűzetik.

1. Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes papirban a kiküldöttnek bánatpénz fejében átadni.

2. Az ingatlan a kikiáltási áron is eladni fog.

3. Vevő köteles a vételárat három egyenlő részleten és pedig az első részletet az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30 nap, a másikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt mindenkor az árverés napjától számított 50% kamatokkal együtt a szabadkai kir. adóhivatalba lefizetni.

4. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Vevőnek vételi bizonyítvány csak az esetben adatik ki, ha az árverés napjától számított 16 nap alatt sem előterjesztés, sem utóajánlat nem tételik. A vett ingatlan birtokába vevő az árverés jogerőre emelkedése napján lép.

6. Vevő köteles az épületeket a birtokba lépés napjától biztosítani.

7. Vevő tulajdonjoga csak akkor fog javára bekebelezetni, ha a vételár és kamatai kifizetettek.

8. Az ingatlant esetleg szőlődézsma váltásának az árverés napjától esedékessé válandó részletét a vevő tartozik fizetni.

9. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármely részének eleget nem tette, a megvett ingatlan a vevő kárára és veszélyére az érdekelt felek bármelyikének kérelmére újabb árverés alá fog bocsájtatni.

Az árverés feljegyzése a vonatkozó betétben elrendeltetik a foganatosítása a tkvi. irodának meg hagyatik.

Bácsalmás, 1908. évi július hó 22. napján.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Dr. Terjék
kir. járásbiró.

Leánynevelő, internatus és polgári leányiskola Zentán.

Endrei Sománé (volt városi mérnök neje) kitűnő hírű **zentai leánynevelő intézetben** a szeptember hó elsején kezdődő tanévben a polgári leányiskolai növendékek Kaszás Róza polgári iskolai tanárnő vezetése mellett fognak alapos oktatásban részesülni. Az első évről meglepően szép eredménye után, az intézet jövője biztosítva van. Az intézetben eddig működő főgimnáziumi tanárok a folyó tanévben is tanítanak és a rendes tantárgyakon kívül a **francia és német nyelv** alapos elsajátítására kiválóan nagy gondot fordít az igazgatóság. **A továbbképző tanfolyamon** polgári iskolát végzett növendékek az általános műveltség megszerzéséhez szükségelt ismereteket — főgimnáziuma és polgári iskolai tanérok előadásából tanulják. A benlakó növendékek dacára az általános drágaságnak **mérsékelt díjazásért** családias szeretetteljes bánásmód valláserkölcsi nevelésben és **kitűnő ellátásban** részesülnek. Az internatus gyönyörű stílusban fölépített, kényelmes, tulajdonát képező magánépületben van elhelyezve. Tágas udvar, pompás kert, tenniszpálya, vízvezeték és villanyvilágítás egészségügyi szempontból is alkalmassá és ajánlatossá teszik ezen internatus. A folyó tanévben az intézet minden valószínűség szerint elnyeri majd a **polgári leányiskolára vonatkozó nyilvánosági jogot**, a mely körülmény a szülőknek — az intézettel szemben tanusított rokonszenvét csak fokozni fogja. Az igazgatóság kívánatra bárkinek is megküldi a bővebb felvilágosítást nyújtó prospektusokat és minden szülő a leánygyermeké jövőjét, illetve szellemi és testi kiképezettségét **csekélyebb anyagi áldozattal** biztosítani óhajtja — forduljon mielőbb és bizalommal **Endrei Sománé** leánynevelő intézetéhez **Zentán**, mert pedagógiai szempontból csakis korlátolt számban és csak jobb családból való növendékeket vesz fel az igazgatóság.

!! Budapesti tanuló !!
bácskai ifjaknak !!

lakást és kosztot

ad intelligens izr. öz. urnő. Cim:

Özv. Herzné

Budapest, Király-utca 70. III. 21.

3-1

Szép, fiatal

: vizslák :

eladók.

Cim a „Bácsmege“ kiadóhivatalában
Budapest, Teréz-körut 2.

4-1

Makulatura.

Jó minőségű ujságpapíros

100 klgrként 10 korona

ab Budapest.

Cim a kiadóhivatalban: **Teréz-körut 2.**

**Erdélyi Kereskedelmi
Társaság**

FODOR és TÁRSAI

megbízásokat elfogadnak
jármos ökrök, tinók,
sertések, juhok, lovak és
egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik.

Cim: ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG Kolozsvár, Szentgyörgy-utca 2-ik szám. — Telefon 311.

10-9

Hirdetéseket

felvesz

a kiadóhivatal.

Freystädtler Flóra emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: Báró Spléyné Freystädtler Flóra.

Az ismert budapesti milliósostály megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiálló vőd is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliósokkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,

Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Kezelés előtt!

Kiefer János
fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautsukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

Boros hordók,

néhányszor használva, minden nagyságban kaphatók, 3-4 kracárjával literenkint **Schmidt János** hordókereskedőnél, **Bácsfeketehegyen.** Állandóan nagy raktár. -- Ugyanitt egy billiárdasztal is eladó. 20-13

Bácsmege
földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az egyetlen engedélyezett földrajz, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecském, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlére.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY
községi tanító.
ZENTA.

„A ZSIDÓ“

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ“ című könyvét, melyet a „Bácsmege“ is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

FIGYELEM! Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy:

bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást
(információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég-, élet- és baleset biztosításokat kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamálása véget felülvizsgáltatni kíván és végül

pénzbeszedéseket
(inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda
törvényszékiileg bejegyzett céghez

VII. kör., Bathyány-utca, a gőzlüddővel szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. B Á C S M E G Y E

a 750 000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. B Á C S M E G Y E

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását célozzák.

A. B Á C S M E G Y E

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A B Á C S M E G Y E

nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenki-
nek 4 héttig ingyen küldünk.

A. B Á C S M E G Y E

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám
alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta
bélyegzőgyár és intézet:

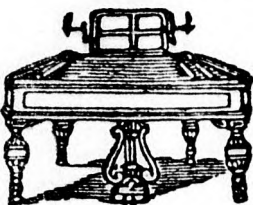
GEDULDIGER HUGÓ

vésnök

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bács megyei Gazdaszövető szállítására.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

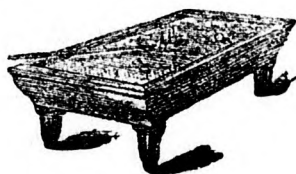
HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszer-
készítő Szabadkán. (Alapított 1899.)

Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalma, hegedűk, harmonikák, jó szabkai tamburák stb. jutányos árakért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

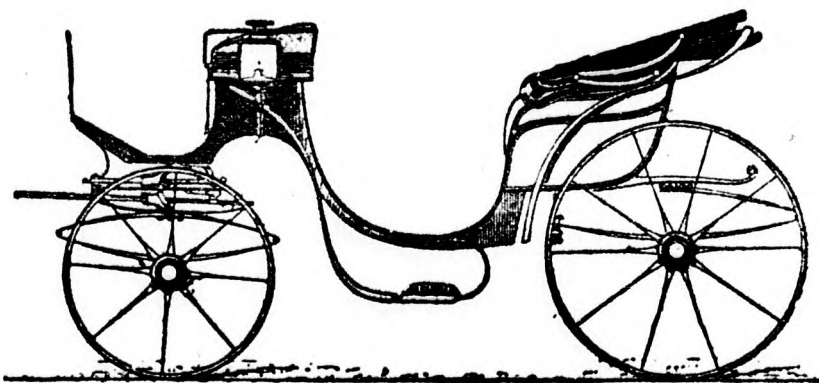

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó
iparteleg

SZEGED,

Boldogasszony-sugarut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint kulcsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.

»Bács megyei» vállalati nyomdájából (Számmer Imre-féle nyomda).

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat**, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti ujság**, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületé“nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a **tudósításokra** is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább **egy nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett **szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézt szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Baross Károly örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. Druker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre **12** kor. 1/2 évre **6** kor. 1/4 évre **3** kor.

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a **BORÁSZATI LAPOK** kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy **SZABADKÁN** VIII., kör., 54 szám. alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő